

port popular, pictură pe lemn și sticlă etc., majoritatea dintre ele datînd de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Pe o suprafață de circa 400 m² au fost expuse 350 obiecte de o incontestabilă valoare documentară și artistică, grupate pe genuri și pe categorii, în cadrul provinciilor istorice.

Vizitînd expoziția, publicul rămîne cu o puternică imagine a unei arte populare deosebit de originale, bogate și de veche tradiție, care încîntă prin armonia proporțiilor și finețea, frumusețea și diversitatea motivelor decorative, prin ingeniozitatea și originalitatea compozițiilor ornamentale ca și prin coloritul său bogat — trăsături care demonstrează cu prisosință, talentul deosebit al poporului nostru, spiritul lui creator, bogăția și căldura sa sufletească, optimismul și dragostea lui pentru frumos.

Dînd o înaltă apreciere valorii documentare și artistice a obiectelor expuse, specialiștii țării gazdă, ca și cei străini, au apreciat în mod unanim potențialul de valori moderne care sălășluiește în arta noastră populară — permanent și nesecat izvor de inspirație pentru arta cultă — așa cum a dovedit-o universalitatea operei lui Brâncuși, sau viziunea modernă a lui Tuculescu, artiști care au ridicat tradițiile artistice populare la înalte valențe expresive.

În acest sens putem afirma cu toată convingerea că cea de-a doua expoziție de artă populară românească organizată în Cuba a constituit o prețioasă formă de exprimare a sentimentelor de prietenie și colaborare între poporul român și cel cubanez.

GH. NISTOROAIA

INSTITUTUL BUTANTAN DE SERURI ȘI VACCINURI PENTRU COMBATEREA BOLILOR TRANSMISIBILE ȘI VENINURILOR ANIMALE, DIN SĂO PAULO (BRAZILIA)

În cursul anului 1967 am avut prilejul de a călători în Brazilia,

cu care ocazie am vizitat mai multe orașe între care Rio de Janeiro, frumosul oraș ce domină întreaga baie de Guanabara, și Săo Paulo, cel mai mare oraș al Americii de Sud și unul din marile orașe ale lumii. Sosisem ca turist, impunîndu-mi ca prim obiectiv vizitarea principalelor instituții științifice, legate de domeniul Științelor Naturale. Încă din primele zile am cunoscut pe Prof. Gabriel Teixeira de Carvalho, fost rector al Universității statului de Săo Paulo, care, aflînd de scopul călătoriei mele, dornic de a cunoaște cît mai multe despre țara noastră și mersul cercetărilor științifice de la noi, cu o rară amabilitate, pentru care îi mulțumesc și pe această cale, s-a oferit a mă conduce personal pentru a-mi arăta principalele instituții științifice din orașul Săo Paulo. Am vizitat în special pe cele cu preocupări din domeniul Științelor Naturii, interesîndu-mă îndeaproape de mersul cercetărilor și organizarea lor, căutînd a stabili legături de prietenie și schimb de material științific și publicații între diferiți cercetători brazilieni și cercețatori din Muzeul „Gr. Antipa“, sau diverși alți specialiști de la noi din țară. În două rînduri m-a condus să vizitez și celebrul Institut Butantan, pentru prepararea serurilor și vaccinurilor necesare combaterii bolilor transmisele și veninurilor animale. În cele ce urmează voi prezenta unele date privind acest vestit Institut, în felul său unic în lume.

Institutul Butantan a fost înființat în 1901, prin străduințele Dr. Vital Brazil, cu scopul de a servi cercetărilor privind bolile transmisele și pentru prepararea serurilor și vaccinurilor necesare combaterii acestora. El este instalat în partea de NV a orașului Săo Paulo, într-un frumos parc tropical, în suprafață de peste 300 ha, situat pe marginea riului Pinheiros.

Curînd însă după înființare, datorită marelui număr de accidente, cauzate de mușcăturile șerpilor veninoși în rîndurile lucrătorilor de pe platoul Paulist și mai ales la cei ce lucrau pe marile plantații de cafea, cercețările Dr. Vital Brazil au trebuit să se concentreze asupra biologiei șerpilor și a diferitelor animale veninoase. În acest scop el a creat și organizat noi laboratoare, a construit serpentarii pentru conservarea în stare vie a șerpilor de toate categoriile, bioteriul pentru creșterea și întreținerea animalelor veninoase și a organizat un serviciu special pentru primirea șerpilor vii, necesari extragerii veninurilor, din cercețările întreprinse rezultînd prepararea de seruri antiofidice, pentru combaterea veninurilor celor mai frecvente specii de șerpi existenți în Brazilia.

Cercețările de la Institutul Butantan urmăresc, în general, două mari linii mai importante:

a) Studii de bacteriologie, fiziologie, chimie, imunologie etc. ca bază pentru prepararea pe scară industrială a produselor necesare combaterii bolilor transmisele.

b) Studii asupra animalelor veninoase: răspîndirea lor geografică, sistematica și biologia lor, cercețări privind compoziția și acțiunea veninurilor și asupra simptomatologiei și leziunilor produse, prevenirea și profilaxia accidentelor, tratarea lor, producerea și distribuirea de seruri specifice etc.

Datorită diverselor preocupări și dezvoltării continue a diferitelor sectoare, s-a simțit nevoia de noi clădiri și instalații, în 1946 inaugurîndu-se clădirea centrală, cu 4 nivele, în care sînt instalate noile laboratoare ultramoderne de: microbiologie, veninuri animale, anatomie patologică, farmacodinamie, fiziologie, control și imunologie.

În anul 1948 s-au reamenajat și modernizat serpentariile, fiind dotate cu peluze înerbate, boschete și arbori, din care adesea te privesc iscoditor cei mai veninoși șerpi ai Braziliei, precum și cu un nou tip de adăposturi pentru șerpi etc. Marele serpentariu din fața vechiului Institut este compartimentat, în porțiunea cea mare fiind ținuți șerpii veninoși. Alături se află un serpentariu mai mic pentru șerpii neveninoși, în care sînt păstrați la un loc șerpi *Anaconda*, *Boa*, *Musurana*, șerpii de copaci și diverși alți șerpi neveninoși. Mai sus de nivelul clădirii vechiului Institut se găsește un alt serpentariu, în care pot fi văzute și diferitele broaște țestoase din Brazilia.

Veninurile sînt extrase din 2 în 2 săptămîni, iar într-o secție specială ele sînt purificate și uscate, preparîndu-le pentru imunizarea cailor. Din singele acestora se prepară apoi serurile antiofidice (antiveninoase).

În clădirea unde se face extragerea veninului diferitelor specii de șerpi se află și un vast bioteriu, alcătuit dintr-o serie de camere special amenajate pentru conservarea și reproducerea în captivitate a șerpilor tropicali și ecuatoriali, avînd instalații speciale de reglat temperatura.

Tot în anul 1948 s-a construit pavilionul „Vital Brazil“, denumit astfel în semn de omagiu pentru fondatorul Institutului Butantan, de la a cărui naștere s-au comemorat 100 ani în 1965, precum și clădirea care adăpostește bogatul și foarte interesantul Muzeu al Institutului, laboratoarele de zoologie, colecțiile de animale veninoase și Secția de taxidermie.

După 1950, Institutul a amenajat și un spital modern specializat, care acordă asistență și tratează victimele mușcăturilor de insecte și șerpi veninoși, ținîndu-le sub strictă supraveghere, efectuînd teste de laborator și urmărind

efectele medicației specifice și complimentare cu care sînt tratate.

În ce privește organizarea Institutului Butantan, printre principalele secțiuni în care se fac cercetări științifice se află și:

Secția de Herpetologie — ce are ca obiectiv studierea și catalogarea diferitelor specii de șerpi existenți în Brazilia, cu scopul de a se cunoaște răspîndirea lor geografică, în funcție de factorii ecologici.

Bioteriu, cu serpentariile și vivariile — în cadrul căruia se fac studii privind biologia, conservarea și înmulțirea șerpilor în captivitate, urmărindu-se obținerea veninurilor necesare studiilor și producerii serurilor antiofidice. Anual Institutul primește din toate părțile Americii Latine 15 000—20 000 exemplare șerpi vii, necesari studiilor. Bioteriu aparține Sectorului de zoologie, care are în grijă sa și Muzeul Butantan, cu colecția științifică de șerpi, care numără peste 15 000 exemplare provenind din toate colțurile lumii.

Secția Artropode veninoase — unde se fac cercetări asupra păianjenilor, scorpionilor și a insectelor veninoase din Brazilia, aici existînd și un Serviciu de taxidermie.

Muzeul Butantan — care este excepțional de bogat și original, prezintă sub formă de preparate, în alcool sau naturalizate, majoritatea șerpilor veninoși ai Braziliei, mai ales speciile de crotali, surucucu, diferitele specii ale genului *Bothrops*, scorpionii și păianjenii veninoși. Se mai pot vedea comparativ șerpi de coral (extrem de veninoși), iar alături de ei și „falsul” șarpe de coral (total inofensiv), foarte frumos colorat în roșu de coral (de unde vine și numele), colorit brăzdat din loc în loc de inele negre. Acest colorit este foarte asemănător cu cel al șerpilor de coral veninoși, constituind un exemplu clasic de mimetism. În terarii, amenajate dioramic, cu biotopul caracteristic fiecărei specii, sînt prezentați parte din cei mai veninoși șerpi brazilieni, bine naturalizați, instalați alături de exemplare vii ale aceleiași specii. La terariile cu crotali (șerpi cu clopoței — *Crotalus durissus terrificus*), pentru a se demonstra publicului cum se produce sunetul de clopoței, de unde le vine și numele, este instalat un vibrator electric, care imită perfect acel sunet caracteristic, produs de crotali în momentul cînd sînt iritați. În general ei sînt șerpi foarte agresivi, fiind iritați de orice zgomet produs în apropierea lor sau în pereții terariului, aruncîndu-și priviri foarte tăioase. Mai sînt expuse comparativ craniile celor mai veninoși șerpi, mărinate de 10 ori, executate din parafină, alături de cele în mărime naturală, spre a se înlesni identificarea speciilor. De asemenea sînt expuși marii șerpi

neveninoși *Boa constrictor*, *Musurana* și marele *Anaconda*, ce poate atinge pînă la 12 m lungime, fiind cel mai mare șarpe cunoscut în lume. Exemplarul naturalizat în Muzeu măsoară „numai” 5,10 m lungime, are 311 vertebre și 241 coaste! În total în Brazilia trăiesc 354 specii și subspecii de șerpi veninoși și neveninoși. Șerpii frumoși colorați, ca cei de coral, sînt conservați între sticle mari de ceasornic, perfect lipite, ca mediu de conservare utilizîndu-se acetatul de potasiu amestecat cu glicerină, iar uneori vaselină lichidă. Mai sînt expuse marile broaște a.e. Braziliei, *Bufo marinus*, ce poate atinge 30 cm lungime, apoi tot felul de scorpionii și păianjenii veninoși, mari și mici, alături de diorame și diverse tablouri sinoptice etc.

Într-un pavilion dodecagonal, ca un chioșc cu cușete, care în afară au pereți groși de sticlă, sînt expuși pentru public cei mai veninoși șerpi ai Braziliei, separați pe specii: vipere fier de lance, jararaca, cotiara, surucucu, crotali, șerpii de coral alături de falsul șarpe de coral, pentru ca publicul să se obișnuiască a-i recunoaște imediat, precum și marii șerpi neveninoși: *Boa constrictor* și *Musurana*. În felul său Muzeul Butantan, cu bioteriu și serpentariile lui, este unic în lume.

În fiecare lună, mii de cetățeni din diferite părți ale Braziliei și numeroși străini din toate colțurile lumii vizitează Institutul, cu interesantul său Muzeu, primind îndrumări despre animalele veninoase, asistînd la demonstrații și prelegeri etc. Institutul Butantan deservește nu numai statul de São Paulo ci întreaga Brazilie și majoritatea țărilor din America de Sud, efectuînd și un intens schimb științific cu cele mai importante centre de specialitate din toată lumea.

Și acum, cîteva cuvinte despre animalele veninoase existente la Butantan.

În general, sub denumirea de venin se înțelege secreția toxică produsă de un animal și folosită de el pentru a se apăra sau pentru a captura animalul cu care se hrănește. După felul în care este utilizat acest venin, ele pot fi împărțite în:

a — **Animale veninoase vulnerante** — care inoculează veninul în victimele lor, activ sau pasiv, cum sînt unii șerpi, păianjenii, scorpionii, albinele, șopirlele urticante, cnidariile etc.

b — **Animale veninoase prin contact** — la care veninul își exercită efectele toxice prin simplul contact cu pielea sau mucoasele victimei, cum sînt unele specii de broaște de tipul *Bufo*, unele coleoptere etc.

c — **Animale veninoase prin proiecție** — care lansează veninul de la o anumită distanță, cum sînt unele mamifere ca *Maritaca*, *Can-*

gamba, *Zorila* și unii șerpi africani.

După pericolul pe care îl prezintă pentru oameni mușcăturile lor, șerpii pot fi grupați în două mari categorii:

A. **Șerpii veninoși**, dintre care, în Brazilia, cei mai importanți și totodată cei mai periculoși sînt: speciile genului *Bothrops*, care include majoritatea șerpilor veninoși din Brazilia, dintre care cei mai cunoscuți sînt: jararaca (*Bothrops jararaca*); caisasa sau vipera fier de lance (*Bothrops jararacussu*); cotiara (*Bothrops cotiara*); cotiarinha (*Bothrops itapetiningae*) etc. Numărul de accidente pe care le produc anual în rîndul oamenilor și al animalelor este foarte mare, veninul lor fiind hemolitic și vasodilatator, provocînd edeme, hemoragii nazale, ale urechilor și gingiilor precum și sufusii hemoragice. Acțiunea necrotică locală poate da naștere de la simple ulcerări pînă la răni profunde, ce pot reclama adesea intervenții chirurgicale urgente.

Genul *Lachesis*, cu o singură specie: *Lachesis muta*, cunoscut sub numele de surucucu, fiind cel mai mare șarpe veninos al Braziliei, ce se întîlnește pe vaste teritorii, începînd încă din nordul statului Rio de Janeiro și în statele Bahia, Goiás, Mato Grosso și Amazonas, pînă în Columbia. Veninul său foarte activ poate fi neutralizat numai cu serul antilachetic produs de Institutul Butantan.

Genul *Crotalus*, din care cel mai de temut este șarpele cascavel sau șarpele cu clopoței (*Crotalus durissus terrificus*), unul dintre cei mai frecvenți și de temut șerpi ai Braziliei. El poate fi ușor recunoscut după „clopoțeii” pe care-i poartă la vîrfurile coziei. Veninul său, extrem de activ, are acțiune neurotoxică. Cei ce cad victime mușcăturii acestuia au o simptomatologie caracterizată prin tulburări vizuale și auditive, paralizii mușchilor cefei și în cele din urmă a respirației. Moartea survine prin sufocare, remediul specific în astfel de cazuri fiind numai serul anticrotalic preparat la Butantan.

În fine, genul *Micrurus*, din care fac parte șerpii de coral, reprezentați prin speciile *M. coralinus*, *M. frontalis* și *M. lemniscatus*. Ei trăiesc de obicei în pămînt și se întîlnesc în toată Brazilia, cei veninoși fiind destul de rari. Omul neavizat poate distinge cu greu șarpele de coral, care este extrem de veninos, avînd coada boantă ca la vipere, de falsul șarpe de coral, care este inofensiv și a cărui coadă este treptat alungită și subțiată; de aceea se recomandă a se păstra o mare prudență cînd sînt întîlniți, deoarece cei veninoși, deși nu sînt agresivi, au totuși un venin foarte activ, care poate fi fatal,

ca remediu existînd numai serul antielapidic preparat la Butantan.

B. Șerpîi neveninoși. Institutul Butantan întretine un serpentariu și pentru șerpîi neveninoși, cu scopul de a le studia biologia și a-și îmbogăți colecțiile. Dintre cei mai importanți șerpîi neveninoși ai Braziliei menționăm:

Familia Boidae, din care fac parte: salamanta (*Epicrates cenchria crassus*), șarpe inofensiv ce atinge 2 m lungime; giboias (*Boa constrictor constrictor*), șarpe neagresiv dar dotat cu o mare putere mușchulară, ajunge pînă la 4 m lungime; sucuri sau anaconda (*Eunectes murinus*) șarpe semiacvatic ce poate atinge 12 m lungime, fiind cel mai mare șarpe din lume.

Familia Colubridae, ale cărei specii pot fi împărțite în două categorii:

— aglifodonți — fără dinți veninoși, din care fac parte jara-racusu de mlaștină, șarpele de iarbă, șarpele de apă, șerpîi de tufișuri etc.;

— opisthoglifodonți — avînd glande cu venin și 2 dinți dispuși posterior, prinși de maxilarul superior în poziție posterioară. Acești șerpîi se numesc totuși „neveninoși” deoarece poziția posterioară a dinților lor face ca accidente să se producă destul de greu. Dintre aceștia menționăm: falsul șarpe de coral (*Oxyrhopus trigemina*), cobra verde (*Philodryas olfersii*), marele musurana (*Pseudoboa cloelia*), ce atinge aproape 3 m lungime, fiind supranumit și regele șerpilor, deoarece vîinează și înghite șerpîi cei mai veninoși, atacînd cu multă abilitate crotalii și speciile de *Bothrops*, față de al căror venin este total imun. Datorită acestei caracteristici el este un șarpe folositor, la Butantan fiind crescut în mare număr și lansat apoi în păduri, pentru combatere pe cale biologică a speciilor veninoase.

Cu ocazia sosirii noastre, pe una din peluzele din fața Institutului ni s-a făcut o rară demonstrație, în care marele șarpe musurana a atacat, și consumat un crotal!

Scorpionii Braziliei. Cei mai periculoși și frecvenți aparțin la două specii: scorpionul galben (*Tityus serrulatus*) și scorpionul roșu închis, uneori negru (*Tityus bahiensis*) ce poate atinge în medie 10 cm lungime. Ei se găsesc în toată Brazilia, însă sînt deosebit de abundenți în anumite locuri din statele Minas Gerais, Goiás și Bahia, unde trăiesc în mușuroaiele de furnici, pe sub pietre, sub acoperișuri de case și prin crăpăturile zidurilor din casele vechi, unde pot deveni un adevărat flagel. Înțepătura lor este extrem de dureroasă și poate fi mortală pentru om, Institutul Butantan preparînd, pentru combaterea veninului acestor două specii, serul antiscorpionic.

Fig. 1. — Institutul Butantan. În stînga, serpentariul cu șerpîi veninoși.

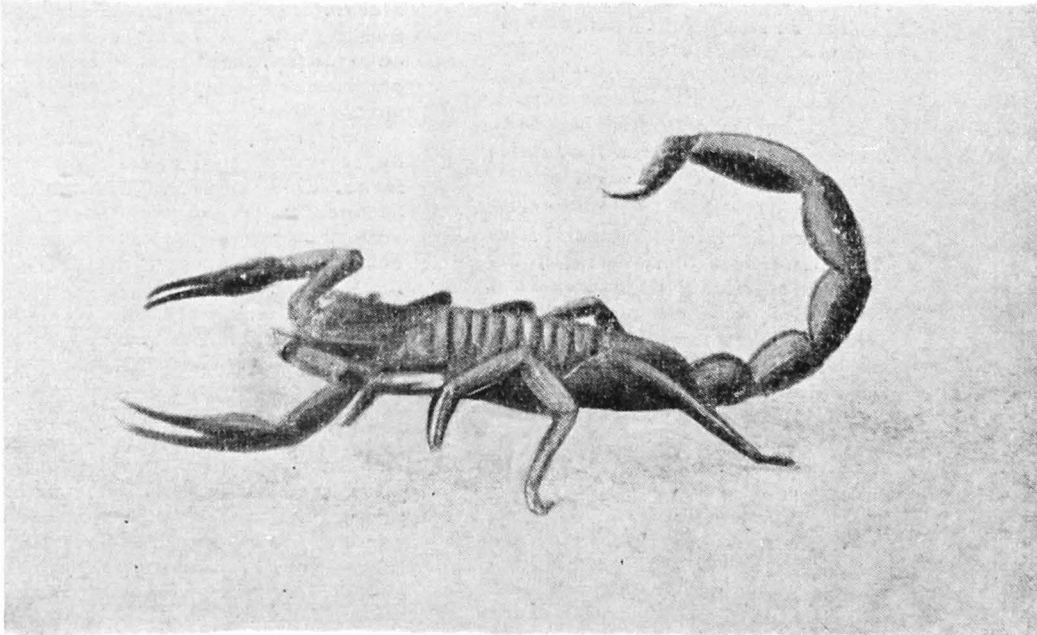

Fig. 2. — Scorpion din genul *Tityus bahiensis*.

Fig. 3. — Marele păianjen brazilian *Avicularia*, alături de cel mai mare păianjen din țara noastră, *Trochosa* (în dreapta).

Păianjenii. Printre păianjenii veninoși din Brazilia unii sînt foarte periculoși, putînd cauza accidente fatale. Din acest grup fac parte temuții „armadeiras” (păianjenii vagabonzi), ce aparțin genului *Phoneutria*. Sînt foarte agresivi și cînd se simt amenințați se ridică pe picioarele dinapoi, gata să sară asupra agresorului (*Phoneutria fera*). Sînt destul de mari, au pîntecele de culoare roșie sau neagră, chelicerele roșii iar picioarele lungi și aproape total lipsite de peri. Veninul lor foarte activ nu poate fi neutralizat decît cu serul specific, cunoscut sub numele de serul antictenic, preparat la Butantan.

Păianjenii lupi (*Lycosa erythrognatha*), cunoscuți și sub numele de „tarantula”, sînt mai mici decît cei vagabonzi și se întîlnesc frecvent prin grădini; veninul mușcăturii lor produce răni superficiale, dar care se pot întinde pe o mare suprafață a pielii. Accidentele provocate de ei nu sînt însă niciodată fatale; ele pot fi tratate cu serul antiliscos, preparat la Butantan.

Cu ocazia vizitei noastre ni s-au făcut multiple demonstrații, începînd cu modul de extragere a veninului de la cei mai veninoși șerpi, pînă la modul de colectare al veninului de la păianjeni și scorpioni. Deosebit de impresionant era Bioteriu cu Aranee, unde se găseau sute de mici cușete și borcane acoperite cu pînză, în care erau întreținuți fel de fel de păianjeni veninoși, de la marile exemplare de caranguejeria, păianjen de aproape 12—15 cm lungime, a cărui mușcătură este foarte periculoasă mai ales pentru marile mamifere, pînă la păianjenii vagabonzi, tarantule și celebrul păianjen văduva neagră (*Lathrodectus mactans*). Femelele acestei specii sînt foarte agresive, mai ales în perioada cînd au pui, sînt de culoare neagră și au un fel de cruce roșie pe pîntece. Ele au un venin foarte activ, care adesea poate fi fatal; masculul este total inofensiv.

Nădăjduim că cele expuse au putut oferi o idee generală asupra principalelor obiective ce se urmăresc la Butantan, marele Institut de Seruri și Vaccinuri pentru combaterea bolilor transmisibile și veninurilor animale din Brazilia.

Dr. AURELIAN POPESCU-GORJ

PRIN MUZEELE

DIN

R. P. MONGOLĂ

„Mongolia roșie, țara cerului albastru”, este titlul sugestiv al unei cărți a publicistului englez Yvor Montagu, scrisă cu zece ani în urmă despre Republica Populară Mongolă. Autorul vizitase Mongolia în perioada relativ scurtă a verii marelui podiș din centrul Asiei, cînd culoarea dominantă a naturii este dată aici de cupola albastră a zărilor nemărginite, care-și schimbă, ca și marea, veșmintul de nuanțe, pe măsura scurgerii timpului spre asfințit.

Am străbătut căile parcurse de scriitorul englez, în timp de iarnă, cînd albastrul imensului „acoperiș” iradia străluciri de smalt, cu virtuți de tăiș pentru ochii imprudenți și, mai ales, neprotejați.

Dar nici frumusețea de cleștar a peisajului, nici frigul crîncen, amplificat de rafalele de vînt subțire, nu pot stăvili pașii călătorului dornic să cuprindă cît mai mult, să cunoscă cît mai succint realitățile specifice din sfera restrînsă a propriilor sale preocupări profesionale din țara gazdă. Astfel am vizitat, „cu încetinitorul”, numeroasele muzee ale capitalei mongole, Ulan Bator.

Înființate toate, după încheierea satului democrat-popular, muzeele din Ulan Bator sînt niște instituții vii, care se bucură de interesul și prețuirea locuitorilor capitalei, iar în timpul verii, și de al vizitatorilor din împrejurimi. Cînd spun împrejurimi înțeleg localități aflate uneori la sute de kilometri, de unde vin, organizat, la Ulan Bator, locuitori de toate vîrstele, avînd în programul lor de excursie, în primul rînd, vizitarea muzeelor. În orice caz, chiar în luna martie am avut prilejul să constat o afluență de public surprinzător de mare, predominînd firește, elevii școlilor medii. Ceea ce mi se pare de reținut este faptul că acești elevi vin la muzeu, de obicei, din proprie inițiativă și nu „aduși” cu școala. Grupurile

de elevi, alcătuite din 3—4 inși, băieți și fete, au descoperit în muzeu o lume a lor și în același timp, cel mai potrivit loc de recreare. Am putut observa la ei o anume sficiune și o admirabilă disciplină. Deși nesupravegheați, nu i-am văzut niciodată zburdînd sau plictisiți ci întotdeauna interesați să asculte „pe furate”, în fața obiectelor expuse, explicațiile și conversațiile vizitatorilor mai vîrstnici. Aceasta, firește, nu din cauza lipsei de îndrumători, ci pentru că — mi s-a explicat — elevilor nu le place, la muzeu, să asculte niște lecții „ca la școală” oricît ar fi acestea de intuitive. Personal, mărturisesc că i-am înțeles perfect pe micuții vizitatori ai Muzeului din Ulan Bator și, totodată, m-am convins, o dată în plus, că problema aceasta a îndrumării în muzee e o treabă mult mai complicată decît pare multora, la prima vedere.

Din multitudinea genurilor de exponate aflate în expozițiile de bază ale muzeelor din Ulan Bator se distinge în mod deosebit sectorul bogat al artelor decorative, domeniu cu adevărat impresionant în care poporul mongol deține vechi tradiții.

Despre îndemînarea, priceperea și talentul poporului mongol în împodobirea locuinței și a obiectelor de uz, găsim interesante observații în însemnările intitulate „Călătoria în țările Orientului” a călugărului franciscan W. de Rubruck, trimis pe aceste meleaguri, la jumătatea veacului al XIII-lea, de către regele Franței Ludovic al IX-lea. El spune că iurtele — locuințele tradiționale existente și folosite și astăzi de mongoli — sînt învelite cu un soi de pîslă, de o rară finețe și trînicie și continuă: „pîsla care înconjoară partea de sus a iurtei este împodobită cu desene foarte frumoase și variate. La intrare, mongolii agață bucăți de pîslă, care excelează prin varietatea de culori a țesăturii. De exemplu, ei, mongolii, cu ajutorul acului și a pîslei colorate execută pomi, viță de vie, păsări și diferite animale”. Aceste ornamente cu motive animaliere și vegetale, comune atîtor popoare de pe toate meridianele, se păstrează și astăzi în creația meșterilor populari mongoli. Același călător franciscan amintește despre utilizarea linei colorate pentru cusături ornamentale geometrice întîlnite adesea și în zilele noastre, pe veșminte și pe țesăturile utilizate în casă.